

Co-funded by
the European Union

rijksuniversiteit
groningen

scholierenacademie

DAPPER OF DWAAS

Onderzoek de stemmen uit Troje

CITADEL
CLASSICS THROUGH DIGITAL LEISURE-LEARNING

Deel 1: De Ilias

Doelen:

- **Introductiequiz:** voorkennis ophalen over de *Ilias*.
- **Opdracht 1:** Ik kan in grote lijnen de gebeurtenissen en de personages uit de Ilias beschrijven.

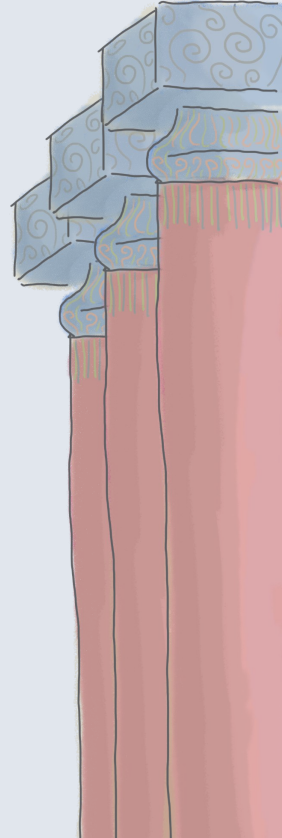
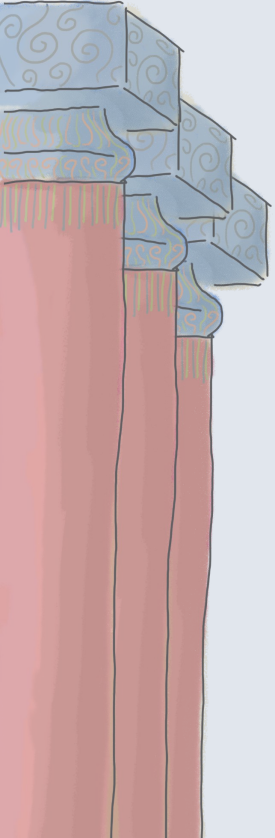

1. Hoe heet het Griekse verhaal over de oorlog om Troje?

I. Ajax

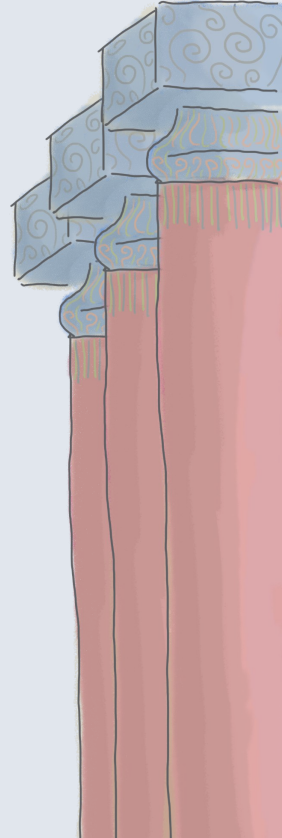
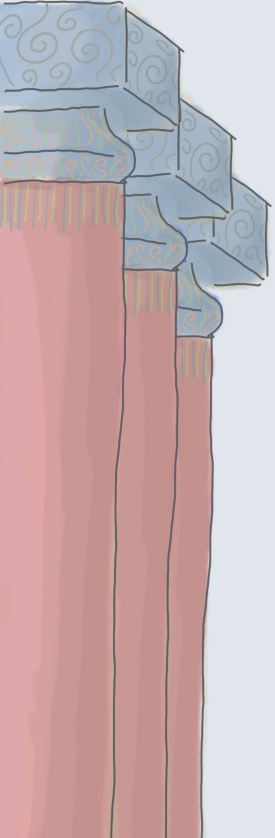
II. Ilias

III. Odyssee

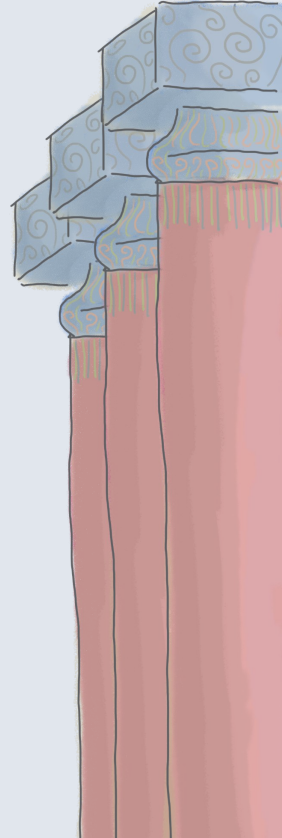
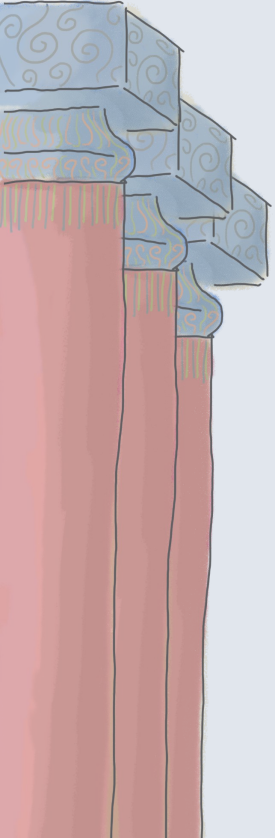
2. Wat is de naam van de schrijver van dit gedicht?

- I. Euripides
- II. Homerus
- III. Sophocles

3. Welke god of godin was niet uitgenodigd op de bruiloft van Peleus en Thetis?

- I. Eris
- II. Hera
- III. Zeus

4. Wat stond er op de gouden appel?

- I. 'Voor de mooiste man'
- II. 'Voor de mooiste vrouw'
- III. 'Voor de slimste man'
- IV. 'Voor de slimste vrouw'

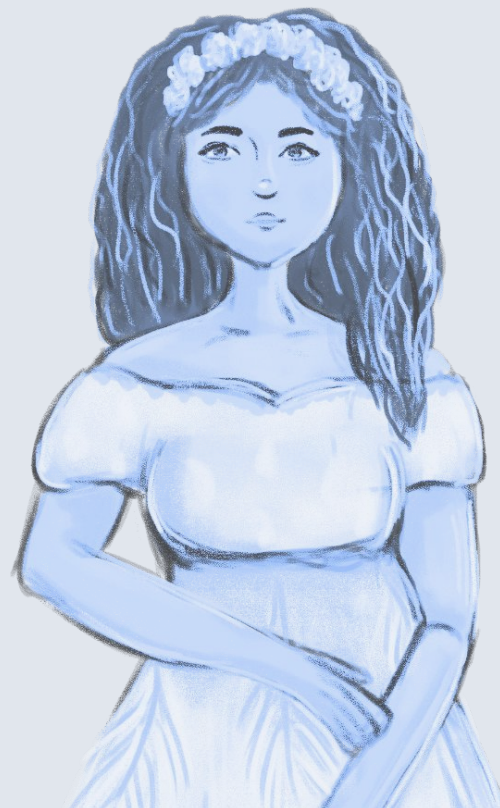
5. Tussen welke drie goden moest Paris kiezen?

- I. Aphrodite, Artemis, Athena
- II. Aphrodite, Hera, Athena
- III. Aphrodite, Zeus, Athena

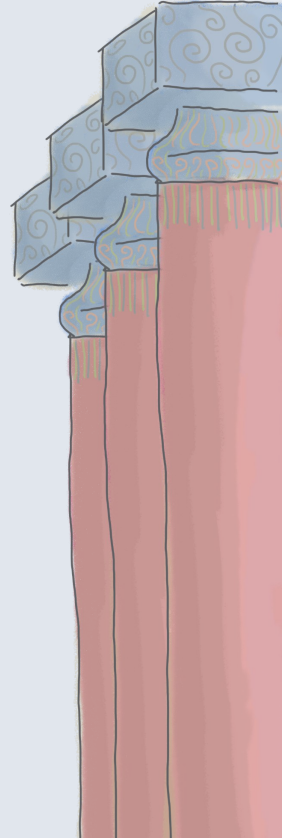
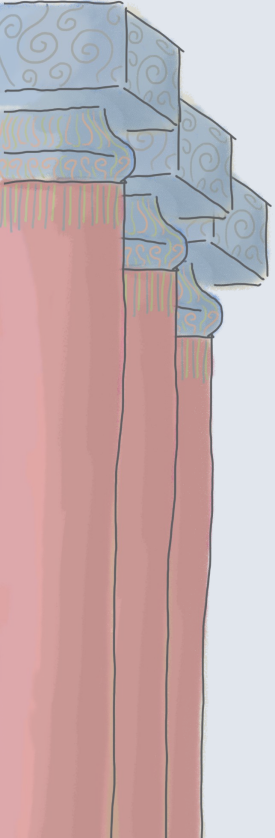
6. Aphrodite is de godin van ...?

- I. de schoonheid
- II. de wijsheid
- III. het huwelijk

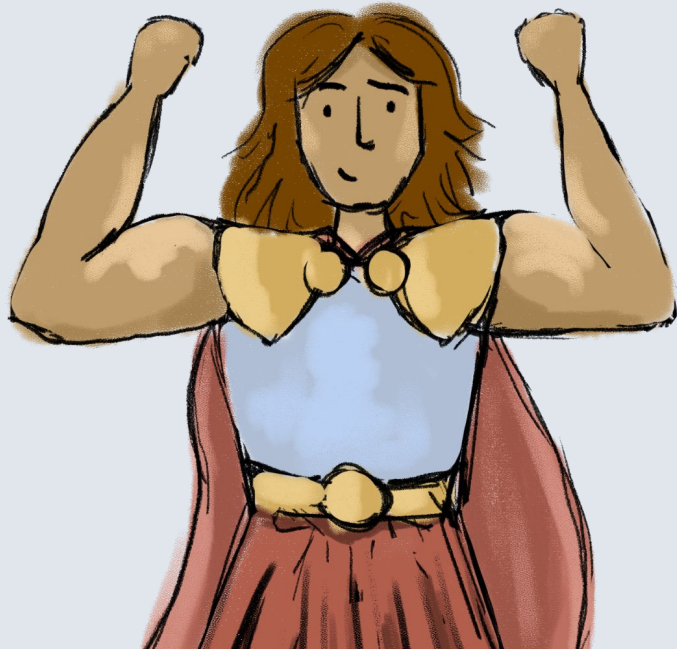

7. Hoe heet de mooiste vrouw ter wereld, en waar woont ze?

- I. Antigone, in Sparta
- II. Antigone, in Thebe
- III. Helena, in Sparta
- IV. Helena, in Thebe

8. Hoe heet de sterkste held van de Grieken?

- I. Achilles
- II. Agamemnon
- III. Ajax
- IV. Menelaos

Over de *Ilias*

De *Ilias* is een heel oud Grieks verhaal.

Volgens de Grieken is het geschreven door een man met de naam 'Homerus', maar zeker weten doen we dat niet.

Het verhaal gaat over de oorlog tussen de Grieken en de Trojanen om de stad Troje. Die stad lag op de plek waar nu Turkije ligt.

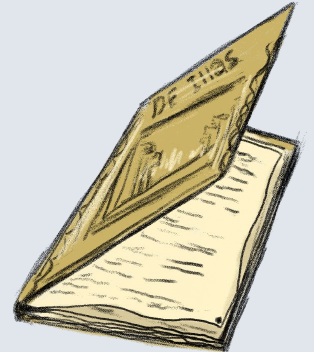
Opdracht 1: **de *Ilias***

Waarom: In deze opdracht leer je de grote lijnen van de gebeurtenissen in de *Ilias*. Hoe is deze oorlog eigenlijk begonnen?

Hoe: In groepjes van 3 à 4 leerlingen.

Wat maak je? Opdracht 1 in je werkboekje: jullie moeten de fragmenten uit de *Ilias* op de juiste volgorde leggen. Je schrijft de nummers van de juiste volgorde in je werkboekje daarna maak je vraag 2 t/m 4 op bladzijde 7.

Doel: Ik kan in grote lijnen de gebeurtenissen en de personages uit de *Ilias* beschrijven.

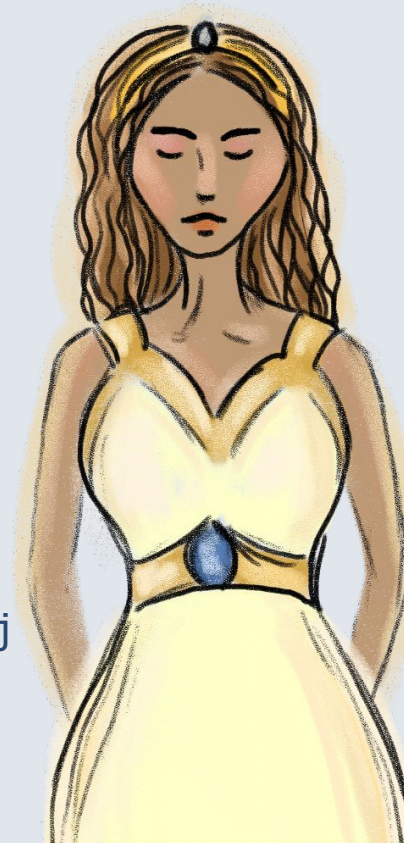

De juiste volgorde: 1. Helena

Aan het begin van de *Ilias* wordt er gesproken over de vrouw Helena:

**“Geen wonder dat de Trojanen en goedbewapende Grieken
om een vrouw als deze zo lang afzien:
zij is in uiterlijk werkelijk het evenbeeld van een godin!”**

Voor de Grieken was het verhaal zo bekend dat het niet helemaal verteld hoefde te worden. Maar voor ons is het minder bekend. Daarom is het handig om te weten hoe het begon: het verhaal start bij een bruiloft.

2. De bruiloft van Peleus en Thetis

De zeegodin Thetis trouwde met de sterfelijke koning Peleus.

Dat was heel bijzonder, want zo vaak trouwden goden niet met mensen!

Uit dit huwelijk werd later een beroemde zoon geboren: de held Achilles.

Alle goden waren op de bruiloft uitgenodigd, behalve de godin Eris.

3. Eris en de gouden appel

Eris is de godin van de ruzie. Logisch dat je die niet bij je bruiloft wilt hebben!

Maar... Eris besluit tóch te komen. En natuurlijk zorgt ze voor problemen.

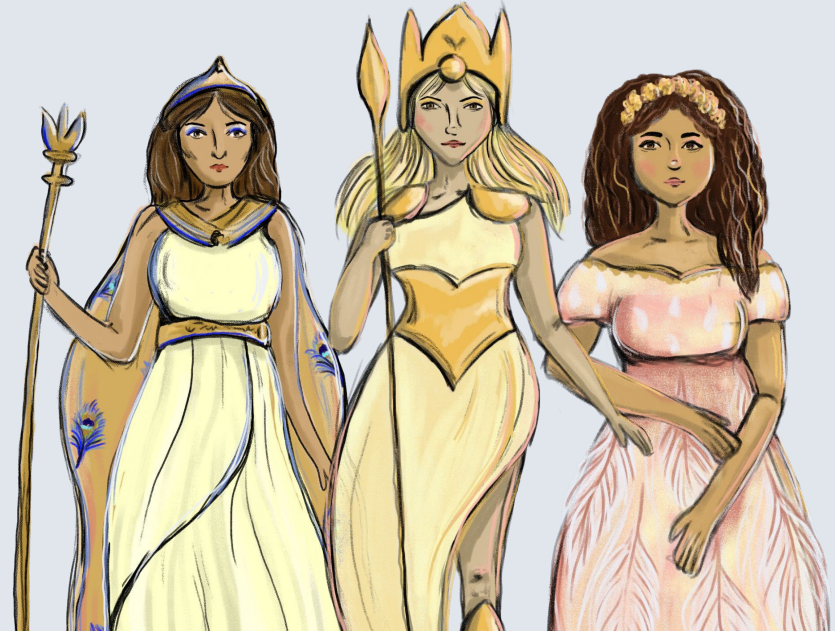
Ze gooit een gouden appel in de menigte. Op de appel staat: 'voor de mooiste vrouw.'

4. De drie godinnen

Drie godinnen vinden dat zij de mooiste zijn en dus de gouden appel verdienen:

- **Hera**, de godin van het huwelijk en de vrouw van oppergod Zeus.
- **Athena**, de godin van de wijsheid.
- **Aphrodite**, de godin van de schoonheid.

De drie godinnen vragen Zeus te kiezen wie hij de mooiste vindt. Zeus weet dat dit enorme ruzie gaat opleveren en vraagt de Trojaanse herder Paris om te kiezen. Die staat namelijk bekend om zijn eerlijkheid.

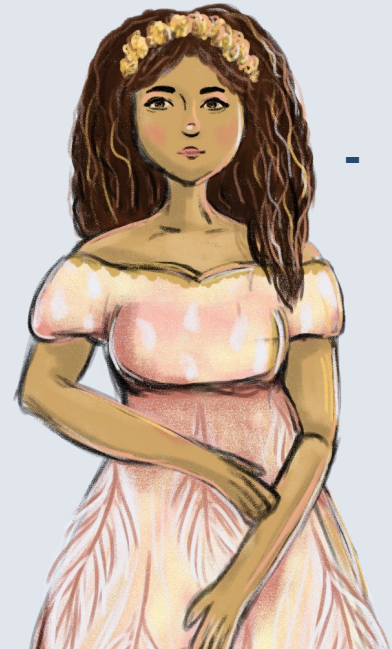

5. Het Parisoordeel

De drie godinnen proberen Paris te overtuigen door hem een beloning te beloven als hij hen kiest als 'de mooiste':

- **Hera** belooft hem de macht over heel Azië.
- **Athena** belooft hem wijsheid en militaire roem.
- **Aphrodite** belooft hem de mooiste vrouw ter wereld.

Paris kiest Aphrodite.

6. De roof van Helena

- De mooiste vrouw ter wereld is Helena. Zij woont in Sparta en is getrouwd met koning Menelaos.
- Paris reist naar Sparta en neemt, met hulp van Aphrodite, Helena mee naar Troje.
- In sommige versies van het verhaal gaat Helena vrijwillig mee, in andere wordt ze gedwongen.

7. De Grieken komen Helena te hulp

- Voordat Helena met Menelaos trouwde, wilden veel andere Griekse mannen ook met haar trouwen.
- Zij hadden gezworen elkaar te helpen als Helena ooit onrecht werd aangedaan.
- Nu was het zo ver: een groot Grieks leger ging naar Troje toe om Helena terug te halen.

8. De Trojaanse oorlog

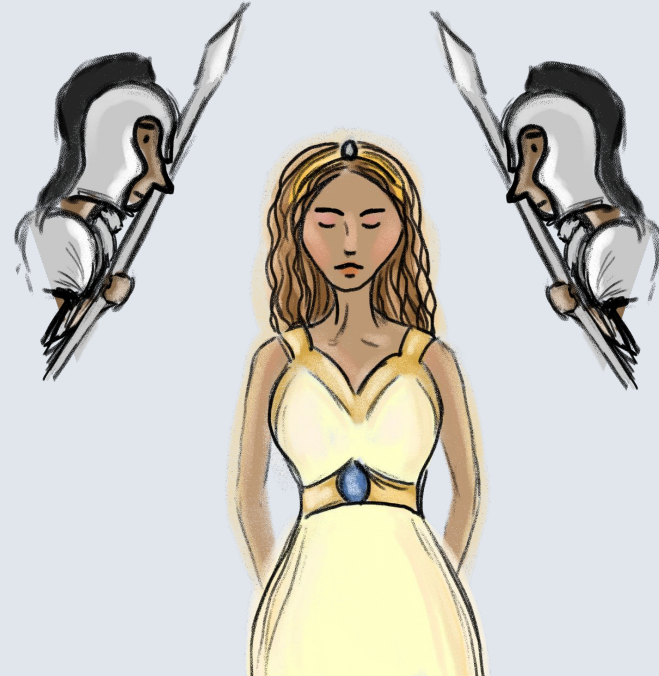
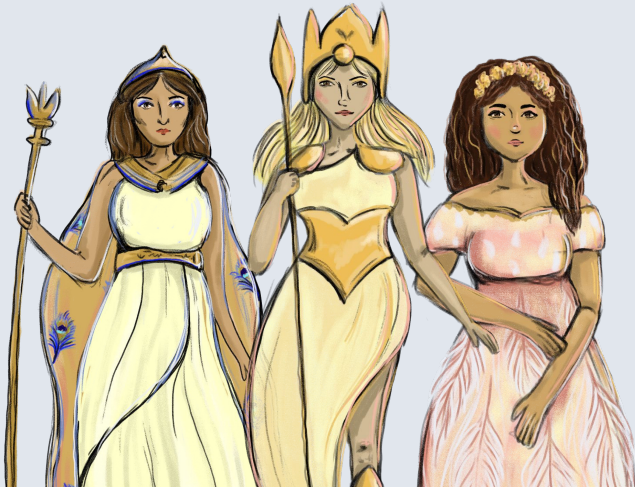
- Op het moment dat de *Ilias* begint, duurt de oorlog al negen jaar.
- De *Ilias* begint met een ruzie tussen de Grieken Agamemnon en Achilles. Achilles was de sterkste held, maar hij weigert te vechten omdat hij zich niet gerespecteerd voelt door Agamemnon.
- Aan het einde van de *Ilias* vecht Achilles weer mee en doodt hij Hektor, de sterkste man van de Trojanen.
- De *Ilias* vertelt niet hoe de oorlog afloopt, namelijk door de list van het Paard van Troje. Kent iemand dit verhaal?

Bespreken vraag 2 t/m 4

2. Wat zijn de belangrijkste personages in de *Ilias*?
3. Wat vind je van het verhaal van de gouden appel en de 'prijs' die Paris krijgt voor het maken van zijn keuze?
4. Wat heb je nieuw geleerd over de *Ilias*?

Deel 1 - Doel gehaald?

Ik kan in grote lijnen de gebeurtenissen en de personages uit de Ilias beschrijven.

Deel 2: perspectieven

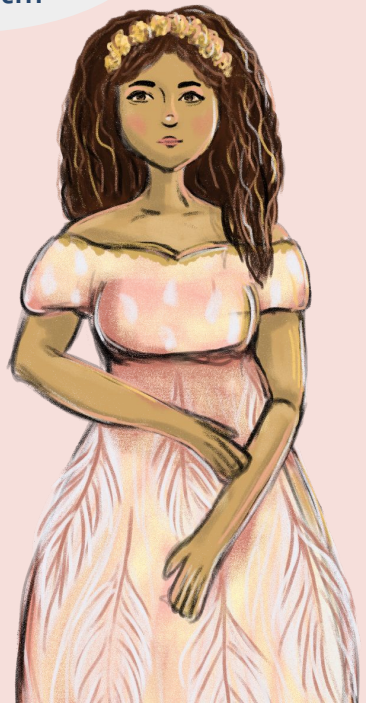
Zo zie ik het!

Neem eens
mijn
invalshoek

Als je het
vanuit mijn
standpunt
bekijkt...

Mijn visie is
net even
anders.

Opdracht 2: Perspectieven in de *Ilias*

Filmpje: wat is perspectief?

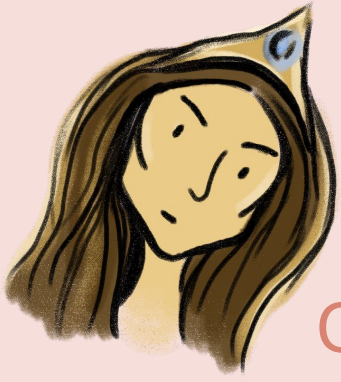

Doel: Ik kan perspectieven benoemen in de *Ilias*.

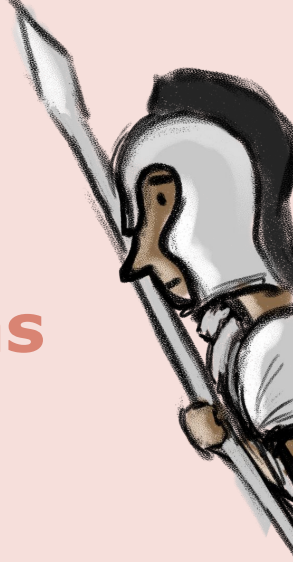
Perspectief

→ Jouw *perspectief* wordt beïnvloed door je omgeving, ervaringen en de positie die je hebt ten opzichte van anderen. Iedereen kan dus zijn eigen kijk hebben op dezelfde gebeurtenis.

→ In een verhaal is het *perspectief* de positie van waaruit de lezer de gebeurtenissen in het verhaal ziet. Dat kan vanuit een personage zijn of een verteller.

Opdracht 2: perspectieven in de Ilias

Waarom: Je leert perspectieven te benoemen in een verhaal.

Hoe: Individueel in ongeveer 15 minuten.

Wat maak je: Opdracht 2, vraag 1 t/m 8. Klaar? Benoem vanuit welk perspectief dit verhaal is geschreven.

Bespreken opdracht 2: **perspectieven in de Ilias**

1. *Welke personages praten in dit stuk?*
Agamemnon (tegen Talthybios en Eurybates) en Achilles (tegen Talthybios en Eurybates, later tegen Patroklos).
2. *Welke personages worden wel genoemd in het verhaal, maar praten niet?*
Talthybios, Eurybates en Briseïs.
3. *Hoe voelen Talthybios en Eurybates zich als ze naar Achilles gaan?*
Ze lijken angstig en met tegenzin naar Achilles te gaan.
4. *Kunnen we weten hoe Briseïs zich voelt?*
Nee, er staat niets in de tekst waaruit blijkt hoe Briseïs zich voelt.
5. *Wat voor emotie zou Achilles kunnen hebben bij "Lieve vriend, breng het meisje naar buiten en laat haar meenemen"?*
Verschillende interpretaties mogelijk: hij zou het rustig kunnen zeggen, misschien streng, boos of verdrietig.

Opdracht 2: perspectieven in de Ilias

6. Beide personages praten over Paris. Hoe verschillen zij van mening over hem?

Helena zegt dat Paris niet dapper is en dat dat simpelweg zo zal blijven -> Hektor moet dus niet te veel van hem verwachten. Hektor vindt dat Paris beter zijn best moet doen en zegt dat hij hem verwacht op het slagveld.

7. Hoe zou je Hektors karakter beschrijven?

Hij komt dapper over, zeker ten opzichte van Paris. Hij voelt zich verantwoordelijk om te vechten voor zijn volk en lijkt zorgzaam omdat hij zijn familie wil zien.

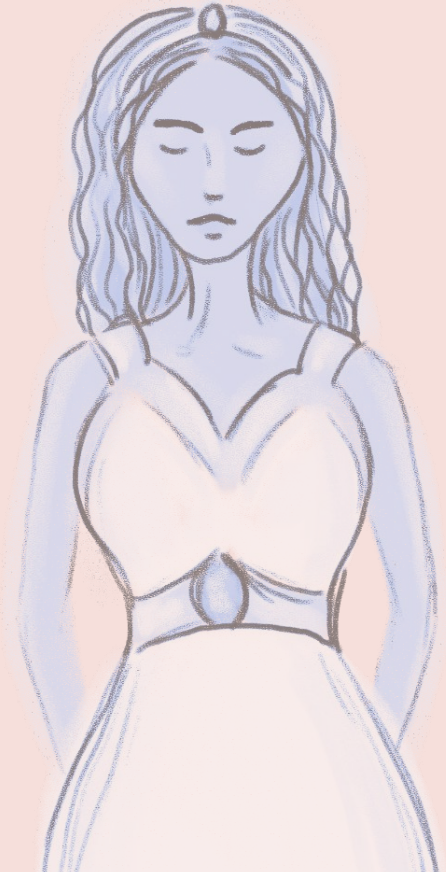
8. Welk verschil valt je op tussen Briseïs in tekst 1 en Helena in tekst 2?

Helena spreekt in de tekst, Hektor luistert naar haar en reageert op een redelijke manier. Briseïs krijgt geen stem en zegt niets.

Opdracht 3: geef ze een stem!

Doel: Ik kan mij inleven in een personage dat niet of nauwelijks aan het woord is in het originele verhaal.

→ Je kunt bedenken wat de stemloze personages uit de *Ilias* zouden denken of zeggen als ze aan het woorden zouden mogen komen.

Terugblikkend op de fragmenten

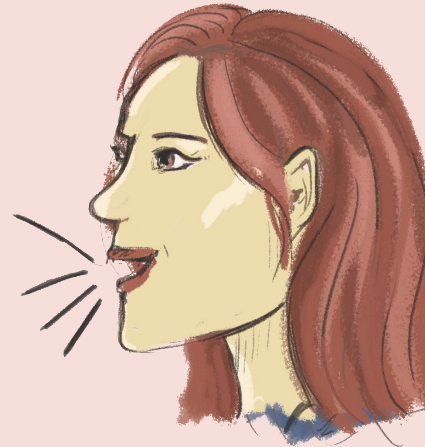
- *Wat gebeurde er in de scène met Achilles, Briseïs, Patroklos, Talthybios en Eurybates?*
- *Wat viel jullie op als het gaat om de vraag wie er wel en niet aan het woord kwamen?*
- *Welke verklaringen hebben jullie hiervoor?*

Opdracht 3: geef ze een stem

Waarom: In het originele verhaal lezen we heel weinig over de gedachten en gevoelens van Talthybios en Eurybates, vrijwel niets over de gedachten en gevoelens van Briseïs en niets over de gedachten en gevoelens van Patroklos. Dus we gaan proberen om door hun ogen te kijken: wat zouden zij in de gegeven situatie kunnen denken, vinden, voelen en zeggen als we hen de ruimte geven?

Hoe: In groepjes 3 à 4 leerlingen, ongeveer 15 minuten.

Wat maak je: Opdracht 3 in je werkboekje: je herschrijft een gesprek en je houdt je daarbij aan de gestelde eisen. Zie blz. 10.

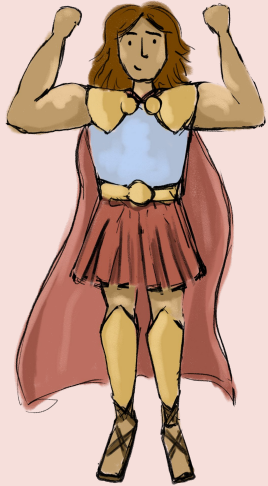

Reflectie: **Geef ze en stem!**

We hebben geprobeerd om door de ogen van enkele stemloze personages te kijken: *wat zouden zij in de gegeven situatie kunnen denken, vinden, voelen en zeggen als we hen de ruimte geven?*

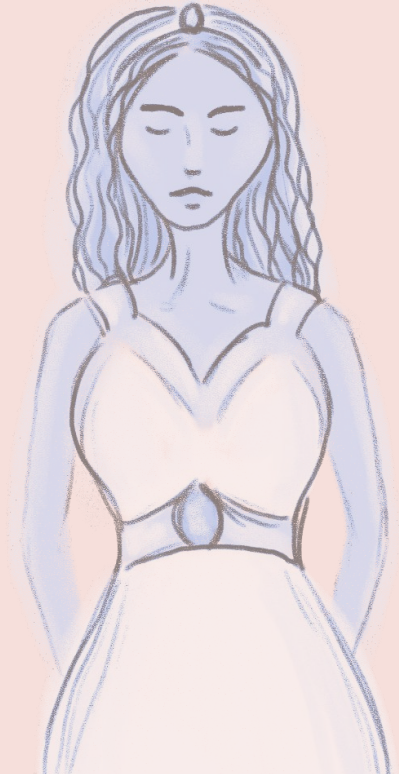
- *Wat vond je het meest uitdagend aan deze opdracht?*
- *Wat heb je geleerd over de personages en hun emoties?*
- *Hoe kan het wisselen van perspectief bijdragen aan een beter begrip/waardering/beoordeling van de scène?*

Deel 2 - doelen gehaald?

Ik kan perspectieven benoemen in de *Ilias*.

Ik kan mij inleven in een personage dat niet of nauwelijks aan het woord is in het originele verhaal.

Deel 3: **Hervertellingen**

Doelen opdracht 4 en 5

- Ik kan uitleggen wat een onderzoeker klassieke talen doet.
- Ik kan mij inleven in een bijfiguur uit de Ilias en daar een creatieve uiting aan geven.

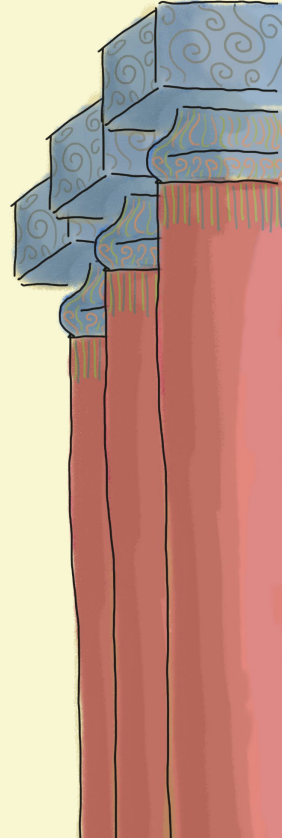

Opdracht 4: **Wat doet een onderzoeker klassieke talen?**

Wat denk je dat een onderzoeker klassieke talen doet?

- Schrijf al je ideeën op afzonderlijke post-its.
- Plak de post-its aan de linkerkant op je tafel.

Doel: Ik kan uitleggen wat een onderzoeker klassieke talen doet.

Wat doet een onderzoeker?

Heb je iets van de onderzoekscyclus opgeschreven?

Plak die post-its op de rechterkant van je tafel.

Het filmpje: **Wat doet een onderzoeker klassieke talen?**

[Link naar het filmpje](#)

Welke stappen van de onderzoekscyclus herken je in het filmpje over het onderzoek van Jacqueline?

Heb je een post-it waar iets op staat dat in het filmpje terugkomt? Plak de post-it aan de rechterkant van je tafel.

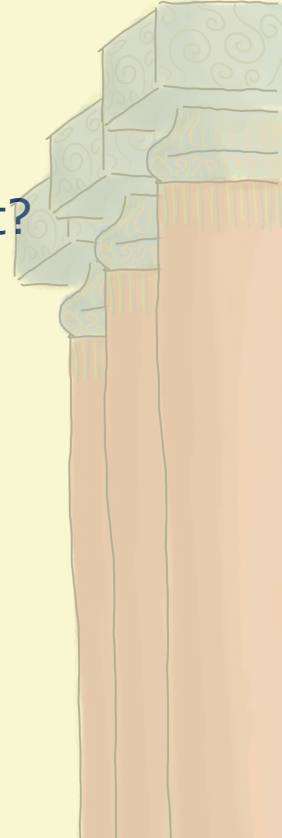

Opdracht 5: Creatief hervertellen

Terugblik:

- Welk perspectief vond Jacqueline Klooster interessant?
- Naar welk perspectief ben jij nieuwsgierig?
- Over welke bijfiguren zou jij meer willen weten?

Doel: Ik kan mij inleven in een bijfiguur uit de Ilias en daar een creatieve uiting aan geven.

Bijfiguren uit *de Ilias*

- **Patroclus**: De trouwe vriend van Achilles, wiens dood een keerpunt in het verhaal vormt.
- **Priamus**: De koning van Troje, vader van Hector, die een emotionele rol speelt in het verhaal.
- **Briseïs**: Een slavin die een conflict veroorzaakt tussen Achilles en Agamemnon.
- **Aias (Ajax)**: Een sterke Griekse krijger, vaak gezien als een van de belangrijkste bondgenoten van Achilles.
- **Hecuba**: De moeder van Hector, die een tragische rol speelt in het verhaal.
- **Andromache**: De vrouw van Hector, die symbool staat voor de menselijke kant van de oorlog.
- **Paris**: De broer van Hector en de man die Helena ontvoerde, wat de oorlog veroorzaakte.
- **Cassandra**: Een dochter van Priamus, bekend om haar voorspellende gaven die niemand gelooft.
-
- **Wie is jouw favoriet?**

Opdracht 5: Creatief hervertellen

Waarom: Je leert je in te leven in een bijpersonage uit een klassiek verhaal.

Hoe: Individueel of in tweetallen.

Wat maak je? Opdracht 5 uit je werkboekje: je maakt vraag 1 t/m 3 waarbij je bij vraag 3 kiest uit opdracht a, b, c of d. Hierbij ga je een dagboekfragment, filmpje, boekcover of alternatief verhaal maken.

Deel 3 - doelen gehaald?

- Ik kan uitleggen wat een onderzoeker klassieke talen doet.
- Ik kan mij inleven in een bijfiguur uit de Ilias en daar een creatieve uiting aan geven.

Deel 4: actualisatie

Doelen opdracht 6 en 7

- Ik kan een link leggen tussen de oude klassieke werken en hedendaagse emoties.
- Ik kan uitleggen waarom het verhaal van de *Ilias* ook vandaag de dag nog relevant is

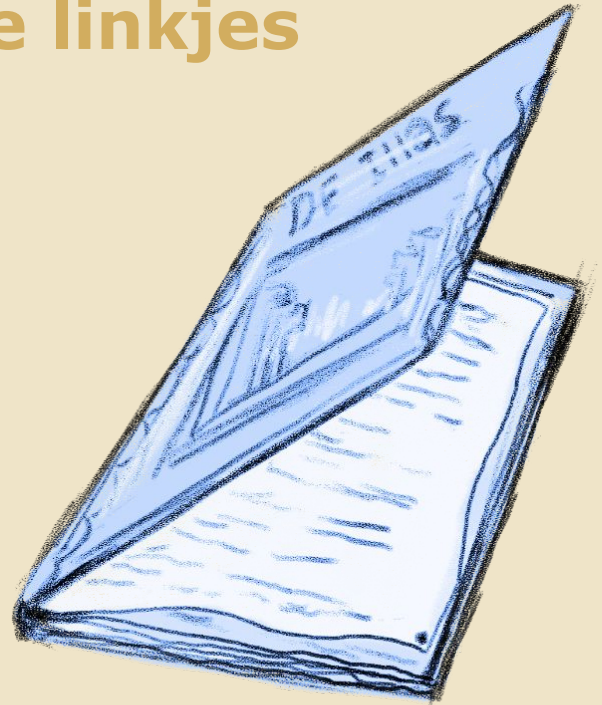

Opdracht 6: **Levendige linkjes**

Lezen passage Ilias

[Kies hier voor een passage uit de Ilias]

Doel: ik kan een link leggen tussen de oude klassieke werken en hedendaagse emoties.

Opdracht 6: levendige linkjes

Waarom: In deze opdracht ga je op zoek naar tijdloze emoties en je gaat linkjes leggen tussen oude klassieke werken en gevoelens die wij nu nog steeds hebben.

Hoe: individueel of in tweetallen

Wat maak je: opdracht 6 in je werkboekje: je kiest een personage, beschrijft de emotie (zie volgende dia), leeft je in en maakt een playlist, kunstwerk of gedicht. Dit presenteer je aan de rest van de klas.

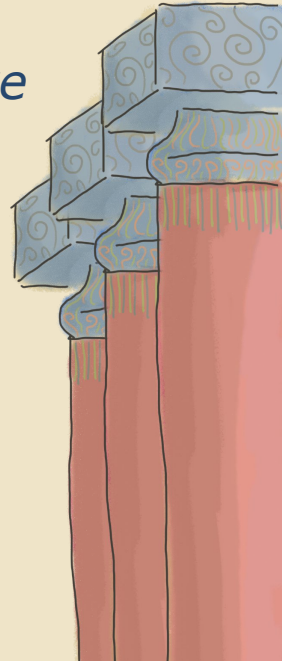

		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
Energieniveau	Hoog	Woedend	In paniek	Gestrest	Zenuw- achtig	Geschokt	Verrast	Vrolijk	Feest- stemming	Opgewonden	In extase	1
	↑	Pissig	Driftig	Gefrus- treerd	Gespannen	Verbijsterd	Hyper	Opgewekt	Gemotiveerd	Gëinspireerd	Verrukt	2
		Verbolgen	Bang	Boos	Nerveus	Rusteloos	Opgeladen	Levendig	Opgetogen	Opti- mistisch	Enthousiast	3
		Angstig	Ongerust	Zorgelijk	Geirriteerd	Geërgerd	Verheugd	Gefocust	Blij	Trots	Ontroerd	4
		Afkeer	Onrustig	Bezorgd	Ongemak- kelijk	Geraakt	Prettig	Vreugdevol	Hoopvol	Speels	Gelukkig	5
	Walgend	Somber	Teleur- gesteld	Triest	Apathisch	Op je gemak	Meegaand	Content	Liefdevol	Vervuld	6	
	Pessi- mistisch	Chagrijnig	Ontmoedigd	Verdrietig	Verveeld	Kalm	Veilig	Bevredigd	Dankbaar	Bewogen	7	
	Vervreemd	Ellendig	Eenzaam	Verslagen	Loom	Mild	Meditatief	Rustig	Gezegend	In evenwicht	8	
	Moedeloos	Depressief	Nors	Uitgeput	Afgemat	Ontspannen	Bedacht- zaam	Vredig	Comfortabel	Zorgeloos	9	
	Laag	Wanhopig	Hopeloos	Troosteloos	Opgebrand	Leeg- gezogen	Slaperig	Voldaan	Chill	Behaaglijk	Screen	10
		negatief	←—————				Gevoel	—————→				Positief

Reflectie: **Levendige linkjes**

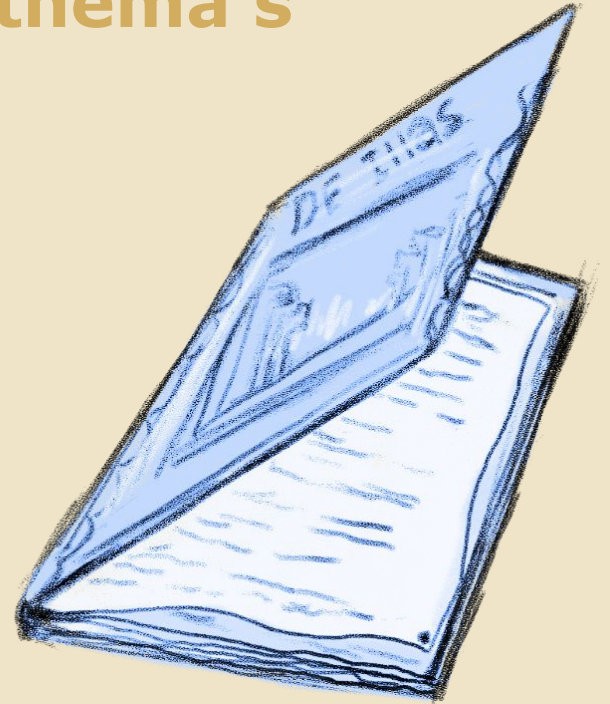
Wat is er tijdloos aan de verhalen uit de klassieke oudheid?

Kun je je inleven in/spiegelen aan personages uit de klassieke verhalen?

Opdracht 7: Tijdloze thema's

[Kies een passage uit de *Ilias*]

Doel: ik kan uitleggen waarom het verhaal van de *Ilias* ook vandaag de dag nog relevant is.

Opdracht 7: Tijdloze thema's

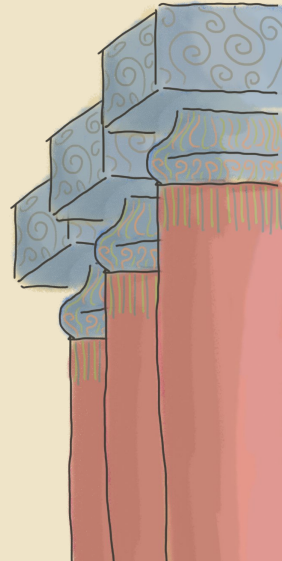
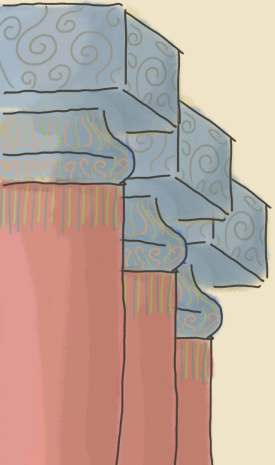
Waarom: In deze opdracht ga je nadenken over overeenkomsten tussen klassieke en hedendaagse thema's. In de oudheid stonden thema's centraal die nu nog steeds herkenbaar zijn.

Hoe: individueel én in groepjes. In het werkboekje staat wanneer je samen mag werken.

Wat maak je: opdracht 7 in je werkboekje: je kiest een thema, zoekt een hedendaags voorbeeld en presenteert het.

Reflectie: **Tijdloze thema's**

Welke onderdelen van de oude klassieke verhalen zijn vandaag de dag nog steeds relevant?

Deel 4: doelen gehaald?

- Ik kan een link leggen tussen de oude klassieke werken en hedendaagse emoties.
- Ik kan uitleggen waarom het verhaal van de *Ilias* ook vandaag de dag nog relevant is

Deel 5: eigen oordeel

- Ik kan een persoonlijke mening vormen over het handelen van een personage in de *Ilias*.
- Ik kan uitleggen dat verschillende personages uit de *Ilias* op een verschillende manier naar de Trojaanse Oorlog hebben gekeken.

Opdracht 8: *Een persoonlijk bericht*

Waarom: In deze opdracht probeer je je in te leven in een personage, zodat je op een gegronde manier je mening over het gedrag kan vormen.

Hoe: Individueel / in tweetallen

Wat maak je: opdracht 8 in je werkboekje: je kiest een personage; denkt na over diens kernwaarden, dilemma's en gedrag; je stuurt een persoonlijk bericht.

Reflectie: *Een persoonlijk bericht*

- *Wordt een personage menselijker als je van zijn of haar dilemma's weet?*
- *Komen mensen tegenwoordig ook nog soortgelijke dilemma's tegen?*
- *Denk je anders over een personage nadat je je erin hebt verdiept?*

Opdracht 9: **De Ilias vanuit meerdere perspectieven**

Waarom: In deze opdracht leg je verschillende perspectieven naast elkaar, zodat je kan uitleggen dat verschillende personages op verschillende manieren naar gebeurtenissen kunnen kijken.

Hoe: in groepjes van 3 à 4 leerlingen, met behulp van de poster in je werkboekje.

Wat: Maak opdracht 9 uit je werkboekje: kies vier personages uit de *Ilias*. Schrijf in elk denkwolkje hoe het personage naar de Trojaanse Oorlog gekeken zou hebben. Zorg ervoor dat je genoeg weet over het betreffende personage, dus zoek extra informatie op.

Reflectie: **De Ilias vanuit meerdere perspectieven**

- *Hoe kijk jij naar de Trojaanse Oorlog?*
- *Maakt het uit welk verhaal je hebt gelezen?*
- *Wat is de invloed van perspectief op jouw mening of oordeel over de personages in de Ilias?*

Deel 5: doelen gehaald?

- Ik kan een persoonlijke mening vormen over het handelen van een personage in de *Ilias*.
- Ik kan uitleggen dat verschillende personages uit de *Ilias* op een verschillende manier naar de Trojaanse Oorlog hebben gekeken.